

2013 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2013 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll (skr. 2013/14:63), en motion som har väckts med anledning av skrivelsen och ett motionsyrkande från den allmänna motionstiden 2013. I skrivelsen redogör regeringen för tillämpningen av lagen och för utvecklingen av den internationella terrorismen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Skrivelsen	5
Lagen om särskild utlänningskontroll	5
Reservation	7
Lagen om särskild utlänningskontroll, punkt 2 (SD)	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelsen	9
Följdmotionen	9
Motion från allmänna motionstiden hösten 2013	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Skrivelsen**

Riksdagen lägger skrivelse 2013/14:63 till handlingarna.

2. **Lagen om särskild utlänningskontroll**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju7 av Richard Jomshof (SD) och

2013/14:Ju387 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1.

Reservation (SD)

Stockholm den 18 mars 2014

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Caroline Szyber (KD), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Pia Hallström (M), Agneta Börjesson (MP) och Jan Ertsborn (FP).

Redogörelse för ärendet

Särskilda bestämmelser som syftar till att bekämpa terrorism infördes i svensk lagstiftning genom lagen (1973:162) om särskilda åtgärder till förebyggande av vissa våldsdåd med internationell bakgrund.

Bestämmelserna har ändrats vid flera tillfällen. Sedan den 1 juli 1991 återfinns de i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Parlamentarisk kontroll av regeringens tillämpning av bestämmelserna utövas genom att regeringen årligen lämnar en skrivelse till riksdagen.

I skrivelse 2013/14:63 redogör regeringen för tillämpningen av lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll under tiden fr.o.m. den 1 juli 2012 t.o.m. den 30 juni 2013 och för utvecklingen av den internationella terrorismen under samma period.

Med anledning av skrivelsen har en motion väckts. Utskottet behandlar i detta sammanhang även ett motionsyrkande från den allmänna motionstiden 2013.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2013/14:63 till handlingarna.

I detta betänkande behandlas regeringens skrivelse 2013 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll (skr. 2013/14:63). Skrivelsen omfattar perioden fr.o.m. den 1 juli 2012 t.o.m. den 30 juni 2013. Till grund för skrivelsen ligger ett underlag från Säkerhetspolisen (dnr Ju2013/4612/L4).

Av skrivelsen framgår att regeringen under den aktuella perioden har fattat ett beslut med stöd av lagen. Beslutet innebar avslag på ett överklagande av ett beslut om utvisning.

I skrivelsen redovisar regeringen även sin syn på utvecklingen av den internationella terrorismen. Regeringen anför att våldsbejakande islamistisk extremism har utgjort det främsta terrorhotet mot Sverige de senaste åren. Nätverket al-Qaida är en av de mest framträdande aktörerna samtidigt som det finns andra grupperingar med liknande agenda som har visat avsikt att genomföra attentat mot Europa. Regeringen pekar på att hotnivån när det gäller terrorism i Sverige höjdes hösten 2010 från lågt till förhöjt hot, dvs. från två till tre på en femgradig skala. Regeringen anför att det i Sverige och utomlands alljämt förekommer terroristrelaterade aktiviteter med bäring på Sverige, varför bedömningen om en förhöjd hotnivå kvarstår (december 2013).

Skrivelsen innehåller även en redogörelse för Sveriges medverkan i det internationella arbetet mot terrorism.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Lagen om särskild utlänningskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om ändringar i lagen om särskild utlänningskontroll.

Jämför reservation (SD).

Motionerna

I motion 2013/14:Ju7 av Richard Jomshof (SD) begärs att lagen om särskild utlänningskontroll ska skärpas så att alla utländska medborgare med kopplingar till islamistiska nätverk eller andra terroristnätverk ska utvisas skyndsamt och ges ett livstidsförbud att återvända. Ett yrkande av denna innebörd framförs även i motion 2013/14:Ju387 av samma motionär.

Bakgrund

Det följer av lagen om särskild utlänningskontroll att en utlänning ska kunna utvisas med hänsyn till rikets säkerhet eller om det kan befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott. Lagen kan även användas om brottsligheten riktar sig mot ett annat land än Sverige. Ett beslut om utvisning ska förenas med förbud för utlänningen att utan tillstånd av regeringen återvända till Sverige. Förbudet meddelas för en viss tid eller utan tidsbegränsning. Om utvisning inte kan verkställas på grund av att det t.ex. finns risk för dödsstraff eller tortyr i landet personen ska utvisas till ska antingen utvisningen skjutas upp eller personen beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Medan personen lever kvar i landet kommer en viss kontroll från brottsbekämpande myndigheter att kunna utföras, t.ex. husrannsakan eller att personen i fråga ges anmälningsskyldighet vid vissa tidpunkter på en polisstation. Utskottet har tidigare tagit ställning till liknande motionsyrkanden som de nu aktuella, senast våren 2013. Utskottet ansåg då att bestämmelserna i lagen om särskild utlänningskontroll är väl avvägda och avstyrkte yrkandena (bet. 2012/13:JuU14 s. 6 f.). Riksdagen följde utskottet (rskr. 2012/13:148).

Utskottets ställningstagande

Särskilda bestämmelser som syftar till att bekämpa terrorism infördes i svensk lagstiftning genom lagen (1973:162) om särskilda åtgärder till förebyggande av vissa våldsdåd med internationell bakgrund. Reglerna syftade till att göra det möjligt att hindra presumtiva terrorister från att komma in eller stanna kvar i Sverige och att skapa utrymme för kontroll i de fall dessa personer av asylrättsliga skäl ändå måste ges en fristad här i landet. Bestämmelserna har ändrats vid flera tillfällen och återfinns sedan den 1 juli 1991 i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Utskottet konstaterar att det följer av lagen att ett beslut om utvisning ska förenas med ett förbud för utlänningen att utan tillstånd av regeringen återvända till Sverige. Förbudet meddelas för en viss tid eller utan tidsbegränsning. Utskottet anser att bestämmelserna i lagen är väl avvägda och avstyrker motionerna 2013/14:Ju7 (SD) och 2013/14:Ju387 (SD) yrkande 1.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Lagen om särskild utlänningskontroll, punkt 2 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:Ju7 av Richard Jomshof (SD) och 2013/14:Ju387 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

I årets redovisning till riksdagen av tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll redovisas återigen Säpos bedömning av terrorhotet mot Sverige. Enligt Säpo utgör varken utländska separatister eller vänster- eller högerextrema grupper något konkret terrorhot. Ett sådant hot utgör däremot islamisterna.

Säpo konstaterar att individer inom de våldsbejakande islamistiska miljöerna i Sverige under det senaste året har fortsatt att ha kontakt med internationella terroristnätverk och stridande grupperingar. Kontakterna rör bland annat rekrytering av svenska medborgare till resor i syfte att delta i terroristrelaterad träning och strid i länder som Jemen, Pakistan, Somalia och Syrien.

Säpo menar att dessa ”terrorresande” från Sverige påverkas av islamister som utmålar västvärlden som ett legitimt terrormål. Resorna skapar också fler kontakter mellan personer i Sverige och islamistiska grupper som t.ex. al-Qaida utomlands. Därför utgör individer inom de våldsbejakande islamistiska miljöerna som reser till konfliktområden och sedan återvänder till Sverige enligt Säpo det allvarligaste potentiella terrorhotet mot Sverige i dag.

Trots situationens allvar är regeringen förvånansvärt passiv och verkar näst intill handlingsförlamad. Ett tydligt exempel på detta är lagen om särskild utlänningskontroll som ger regeringen rätt att utvisa terroristanknutna utlänningar. Trots vetskapen om att utlänningar med terrorkopplingar befinner sig i Sverige har denna lag endast använts vid två tillfällen de senaste fem åren.

Med tanke på att hotnivån när det gäller terrorism i Sverige höjdes från lågt till förhöjt hot hösten 2010, och med terrorattentaten som utfördes av islamister i Boston och Kenya i färskt i minne, föreslår jag att lagen om särskild utlänningskontroll skärps. Samtliga utländska medborgare med kopplingar till islamistiska nätverk eller andra terroristnätverk ska utvisas med omedelbar verkan och ges ett livslångt återreseförbud.

I första hand ska de utvisas till sina ursprungsländer. I andra hand, om det finns verkställighetshinder, ska regeringen se till att upprätta avtal med tredjeland dit personer kan utvisas. I sista hand ska personerna hållas i förvar tills de antingen kan utvisas eller, under polisens översyn, självmant lämnar landet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2013/14:63 2013 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll.

Följdmotionen

2013/14:Ju7 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagen om särskild utlänningskontroll ska skärpas så att alla utländska medborgare med kopplingar till islamistiska nätverk eller andra terroristnätverk ska utvisas skyndsamt och ges ett livstidsförbud att återvända.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Ju387 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utländska medborgare med kopplingar till islamistiska terroristnätverk ska utvisas med omedelbar verkan och med ett livstidsförbud att återvända.